

værdirelativismen. De troede på en absolut sandhed, de havde statsmonopol på sandheden. De havde en rækkefølge af værdier, som var vedtaget af staten, de anerkendte ikke, at der kan være forskellige værdier. Nogle kan tro på Gud, og nogle kan tro, at der ikke er nogen Gud. Begge dele er lige godt, vil jeg gerne sige til ministeren; begge dele er lige godt i et demokratisk, åbent og pluralistisk samfund.

Derfor er det en totalt rystende udtalelse, hvis ministeren virkelig mener, at nu er det slut med værdirelativismen. I stater, der er autoritære eller totalitære, er det slut med værdirelativismen, men ministeren mente da forhåbentlig ikke, at det var den vej, vi skulle.

Jeg siger det bare, for jeg går fra, at enten har jeg hørt forkert, eller også var det en fortalelse fra ministerens side, men jeg synes alligevel, det var nødvendigt at gøre den har bemærkning, for hvis det var sådan, at ministeren virkelig mente noget sådant, så har vi en helt ny kulturdebat her i Danmark. Så vil jeg sige, at så er det lige før, at hr. Jesper Langballes og hr. Søren Krarups nationalromantiske fantasier bliver reduceret til et spørgsmål af mindre betydning end det problem, vi så har med ministeren.

Jeg håber, at ministeren vil forklare mig, at jeg enten ikke har hørt rigtigt, eller at han ikke har ment det.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet. Afstemningen om ... Undskyld, vi tager lige fru Ester Larsen først.

Ester Larsen (V):

Det er blot som ordfører for forespørgerne, at jeg gerne vil sige tak for forespørgslen.

Vi kom jo vidt omkring. Om åndens flyvehøjde skal jeg ikke udtale mig, enhver kan jo selv dømme.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som tidligere meddelt først finde sted på tirsdag den 27. april 2004.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 52:

Forespørgsel til kulturministeren:

»Hvad er regeringens politik på det frivillige kulturelle område?«

Af Ole Sohn (SF) og Aage Frandsen (SF).

(Forespørgslen anmeldt 13/4 2004. Fremme af forespørgslen vedtaget 16/4 2004).

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 27. april 2004.

Kl. 12.15

Begrundelse

Ole Sohn (SF):

I Danmark findes der en stor gruppe mennesker, der beskæftiger sig med kunst og kultur på det frivillige plan. Der er tale om kulturaktive inden for amatørkor, amatørorkestre, amatørteatre, kulturpolitiske, frivillige kulturelle samråd og de mange frivillige engagerede i kultur- og aktivitetshuse over hele landet. Vi taler så at sige om en meget stor gruppe, og i den her sammenhæng er det altså ikke om de idrætsaktive.

Den rapport, Statens Musikråd i sin tid lavede, viser, at der alene inden for amatørmusikområdet er en million mennesker i Danmark, der spiller eller synger. Hertil kommer en stor gruppe teateraktive, foreningsaktive i de kulturelle samråd og de millioner af danskere, der hvert eneste år besøger og bruger kulturhusene.

Man kan sige, at i sammenligning med det idrætspolitiske område er støtten til det frivillige kulturelle område forsvindende lille, og på den baggrund kunne det være interessant at få uddybet, og det er også det, der er baggrunden for forespørgslen: Hvad er regeringens politik på det frivillige kulturelle område?

Besvarelse

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Først en konstatering: Amatørkulturen og det frivillige kulturarbejde har det godt i Danmark. Aldrig har så mange danskere været aktive inden for amatørkulturen som nu. Det gælder både børn og unge, og det gælder voksne.

Af Socialforskningsinstituttets seneste fritids- og kulturundersøgelse fremgår det, at næ-

sten en femtedel af alle danskere har et aktivt udøvende forhold til kulturen. Det kan være som korsanger, som medvirkende i en amatørteaterforestilling, det kan være som tegner eller maler, som keramikker eller væver, det kan være ved at danse salsa eller folkedans. Nogle af de aktiviteter foregår i frivillige foreninger, andre er tilbudt i offentligt regi.

Regeringen hilser den store interesse for det frivillige kulturarbejde og udøvelsen af amatørkulturen velkommen. I det frivillige arbejde på kulturområdet får den enkelte mulighed for at udfolde vigtige kreative dele af sin personlighed, som måske ikke kommer fuldt ud til udtryk i andre sammenhænge.

Det er til gavn for den enkeltes livskvalitet, men uden at have set undersøgelser om dette tror jeg egentlig også, at det er til gavn for samfundet som helhed, at borgerne udforsker deres forskellige talenter og evner. Vi lever jo i et samfund med stadig større krav til mobilitet på arbejdsmarkedet og stadig mere alsidige krav til den enkelte medarbejder og ikke mindst til den enkeltes kreativitet.

Som konservativ ligger fællesskab under ansvar mig meget på sinde. Det frivillige fællesskab bidrager til udvikling af så vel den enkeltes identitet som af den fælles identitet. Det er netop kulturpolitikens største og fornemste opgave at skabe samling om fælles værdier og nogle fælles kvaliteter. Det at borgerne vælger at samle sig i foreninger med et fælles mål, synes jeg er overordentlig positivt. Hvor det frivillige forpligtende samarbejde udfolder sig, kan der opstå nye tanker til inspiration så vel for den enkelte som for fællesskabet.

Professor Jørgen Goul Andersen er i en undersøgelse nået frem til den konklusion, at foreningslivet faktisk forbedrer vores moral en smule.

Når kultur og kunstnerisk virksomhed i disse år påkalder sig stadig større interesse i befolkningen, sådan som vi ser det i disse år, er det vigtigt, at folk også selv har mulighed for at snuse til forskellige kulturelle udtryk og kunstformer. Det skærper befolkningens indsigt i og forståelse for den skabende proces, at så mange er aktive inden for amatørkulturen og det frivillige kulturelle arbejde. Det øger vores udbytte af vores kulturelle forbrug og vores evne til at få noget ud af kunsten. Når vi selv har prøvet at male eller spille musik, har vi andre referencepunkter og filtre at opleve igennem, når vi går til koncert eller til udstilling. Man forstår jo bedre de bag-

vedliggende mekanismer i et fag, når man selv har snuset til det. Jeg tror, det kan give en rigere oplevelse for den enkelte i mødet med kunsten.

Endelig og ikke mindst fungerer amatørkulturen og det frivillige kulturelle arbejde som en rugekasse, et væksthus for kulturen. Amatørkultur og frivilligt kulturelt arbejde er et formål i sig selv, og udøvelsen kan i sig selv være en tilfredsstillelse, men de udgør også vækstlaget for det professionelle kulturliv. Selv Per Kirkeby startede som amatør. Man skal kravle, før man kan gå, hedder det jo, og det er altså ikke for at tale nedsættende om amatørkulturen.

Kl. 12.20

Det frivillige kulturarbejde og amatørkulturen spiller fortsat en vigtig rolle for regeringens samlede kulturpolitik. Udgangspunktet for statens involvering er den grundlæggende arbejdsdeling mellem det statslige og det lokale niveau. Staten yder fortrinsvis støtte til de landsdækkende organisationer og i ganske særlige tilfælde til projekter med udviklingsperspektiv, mens kommunerne fortrinsvis yder støtte til de daglige aktiviteter.

Ganske som på idrætsområdet støtter regeringen landsorganisationer på amatørkulturområdet og det frivillige kulturelle område, mens kommunerne understøtter det lokale forenings- og udviklingsarbejde. Regeringen støtter således en række organisationer på amatørkulturområdet. Det drejer sig om Dansk Amatør Teater Samvirke, Amatørernes Kunst & Kultur Samråd, Landsforeningen af Huse i Danmark og Kulturelle Samråd i Danmark, og den samlede støtte andrager ca. 4,7 mio. kr.

Når det gælder støtte til udviklingsarbejde, har Provincespuljen i nogle tilfælde fundet anvendelse til projekter inden for amatørkulturen, projekter, som også har et udviklingsperspektiv i forhold til de kriterier, der i øvrigt gælder for Provincespuljen. Jeg vil i den forbindelse heller ikke undlade at nævne Lokale- og Anlægsfonden, som har givet mange bevillinger til lokale kulturhuse, forsamlingshuse og andre bygninger og lokaler, der har haft stor betydning for udviklingen af det frivillige kulturliv.

Teaterloven giver mulighed for at støtte kunstnerisk arbejdende amatørscener og deres landsorganisationer. Hertil kommer støtte til lokalradioer og lokal-tv samt filmværkstederne. Endelig skal jeg da nævne, at ministeriet selvfølgelig støtter breddeidrætten gennem en støtte til dens organisationer og til særlige idrætspolitiske initiativer. Endvidere kommer folkeoplys-

ningsmidlerne i Undervisningsministeriet i høj grad amatørkulturen og det frivillige kulturelle arbejde til gode.

I umiddelbar forlængelse af regeringsskiftet gennemførte regeringen en række lettelser for det frivillige arbejde. I foråret 2002 blev momsloven ændret således, at momsgrænsen forhøjedes fra 20.000 kr. til 50.000 kr., og således, at salget i almennyttige og velgørende foreninger blev fritaget for moms under forudsætning af, at der ikke var tale om konkurrenceforvridning. Denne momsfrigørelse er også kommet de frivillige foreninger, der arbejder med amatørkultur og amatørkunst, til gavn.

I forbindelse med regeringsskiftet nedsatte jeg et såkaldt tæskehold, som havde til formål at kortlægge de administrative barrierer for frivilligt arbejde i idrætsforeningerne og i andre foreninger. Tæskeholdet har borgmester Jørn Sørensens fra Holbæk som formand og består i øvrigt af formændene for de tre store idrætsorganisationer i Danmark samt af repræsentanter for Undervisningsministeriet, Socialministeriet og Kulturministeriet. Tæskeholdet har med hjælp fra foreningslivet i hele Danmark identificeret en række små og store barrierer, og en række forhindringer er allerede fjernet. Vi arbejder nu med nogle af de resterende, og nye udspil foreligger snart.

Jeg tror også, at den kommende struktureform kan være med til at styrke amatørkulturen. Jeg er sikker på, at de nye og større kommuner får bedre mulighed for at imødekomme amatørkulturens ønsker, og at der vil være vilje til at gøre det. Regeringen noterer sig med tilfredshed, at kommunerne allerede nu har vedkendt sig deres ansvar for at støtte det frivillige kulturarbejde, der er forankret lokalt og regionalt.

Afslutningsvis skal jeg understrege, at der er grund til at glæde sig over den stærke position, amatørkulturen og det frivillige kulturelle arbejde indtager her i Danmark. Interessen er stor, og den modsvares heldigvis af nogle solide rammer, hvad enten disse beror på private eller offentlige initiativer.

Amatørkulturen og det frivillige kulturelle område vil fortsat være en vigtig del af dansk kulturpolitik. Den arbejdsdeling, der eksisterer mellem det statslige og det lokale niveau, har været naturlig og frugtbar, og den skal vi selvfølgelig også holde fast i fremover.

Forhandling

Ole Sohn (SF):

Jeg takker for besvarelsen.

Når jeg har rejst forespørgslen, er det, fordi jeg mener, at de frivillige inden for kunst og kultur udgør en utrolig vigtig del af det danske civilsamfund, og deres aktiviteter og deres engagement er ikke alene et væsentligt aktiv for dem selv, det er det også for lokalsamfundene, og det er det for demokratiet som sådan.

Derfor er det en opgave for det offentlige at medvirke til at værne om og styrke dette aktiv for foreningslivet og det civile samfund, sådan at man ikke hele tiden bliver presset og til sidst løbet over ende af markedskræfterne.

Hvis man ser på de kulturpolitiske sigtelinjer, kan man jo se, at regeringen ønsker, og jeg citerer:

»Regeringen vil arbejde for, at befolkningen i alle egne af landet har mulighed for kulturelle og kunstneriske oplevelser af høj værdi.«

Her går jeg ud fra, at man også tænker på amatørkunst og -kultur.

Kl. 12.25

Lidt senere skriver regeringen om sigtelinjerne, at det er vigtigt – det er ikke inden for det frivillige kulturelle område, men inden for breddeidrættens – at der er et statsligt engagement. Det statslige engagement går jeg også ud fra er vigtigt i forhold til det frivillige kulturelle område.

Men når man så ser på nogle af de handlinger, der har været, må vi jo konstatere, at der er sket en nedprioritering af området.

Først blev folkeoplysningslovens 5-procentspulje nedlagt, så kom der en fordobling af deltagergebyret på folkeoplysningsområdet, så blev Kulturministeriets pulje for amatørkultur og folkelige kulturaktiviteter nedlagt, og så blev kvarterløftspuljerne og integrationsrådene nedlagt, og amtsmusikudvalgene blev gjort frivillige, for at sige det på den måde.

Samtidig er der også sket en nedgang i støtten til de forskellige organisationer. På den måde kan man godt forstå, hvis en række af de aktive inden for det frivillige kulturelle område føler, at der sker en nedprioritering af området.

Nu siger regeringen, at det ikke er tilfældet, men at man tværtimod ønsker at arbejde for at højne også det frivillige kulturelle område. Det kan vi selvfølgelig få en lang debat ud af, og jeg er ret sikker på, at vi på mange områder vil være dybt uenige, men det, jeg synes er det afgørende, for at vi kan komme videre og kan få en de-

bat på et mere kvalificeret grundlag, er, at vi får afdækket: Hvordan fungerer aktiviteterne på alle niveauer på det frivillige kulturelle område?

På den baggrund er jeg glad for, at alle partier i Folketinget under forberedelsen af forespørgslen her har kunnet enes om en opfordring til regeringen i form af et vedtagelsesforslag, som jeg her afslutningsvis skal fremsætte på vegne af alle Folketingets partier:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget tillægger det frivillige arbejde inden for kunst og kultur stor værdi. Arbejdet har stor betydning for borgernes udfoldelsesmuligheder, for udviklingen af forpligtende fællesskaber, for indsigt i den skabende proces og for den kunstneriske fødekæde. Det frivillige kulturelle område spiller en stor rolle for den lokale og regionale kulturpolitik.

Folketinget finder det vigtigt at værne om dette aktiv og ønsker at sikre foreningslivets og det civile samfunds handlefrihed.

På den baggrund opfordrer Folketinget regeringen til med inddragelse af relevante aktører at iværksætte en undersøgelse af aktiviteterne på alle niveauer af det frivillige kulturområde, idet en samlet dokumentation er vigtig for en vurdering af områdets kulturpolitiske betydning.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 89).

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Ester Larsen (V):

Det frivillige Danmark har gennem tiderne haft stærk indflydelse på udformningen af det danske samfund. Mange af velfærdssamfundets servicetilbud kan trække deres historie tilbage til private og frivillige kræfter. Det gælder så vel på social- og sundhedsområdet som på kulturområdet. Det var foreninger, der etablerede sygehuse, børnehaver, plejehjem og sygekasser, og det var også private initiativer, der skabte ungdomsklubber, biblioteker og skoler; bønderne lavede højskoler og forsamlingshuse, og arbejderne stiftede fagforeninger.

I nyere tid har frivillige foreninger etableret krisecentre og selvhjælpsgrupper, og helt aktuelt

dannes der hospiceforeninger landet over for at få selvejende hospicer indført.

Det er også frivillige kræfter, der har sikret opbygningen af et bredt foreningsbaseret idrætsliv. Når idræt i dag har indtaget førstepladsen for børns fritidsaktiviteter, er det frivillige, vi kan tilskrive æren herfor.

Kl. 12.30

Det er frivillige, der dels sikrer amatørteatre, gymnastikforeninger, foredragsforeninger, læsekredse, sangkor og orkestre. Det er også frivillige, der gennem teaterforeningernes virke sikrer professionelle forestillinger i lokalsamfundene.

Det frivillige kulturarbejde er med til at forme ikke bare vores kroppe, men også vores værdier, vores adfærd, og vores selvopfattelse og identitet, kort sagt vores kultur.

Det centrale i det folkelige kulturarbejde er selvforvaltningen. Det offentlige skal hverken overtage styring, ansvar eller kvæle engagementet i restriktioner, men støtte og inspirere.

I Venstre har vi stor respekt for det frivillige arbejde, og vi finder den lokale forankring afgørende. Vi finder den principielle arbejdsdeling, vi har mellem det statslige og lokale niveau, hensigtsmæssig.

Det frivillige kulturarbejde og amatørkulturen støttes i de daglige aktiviteter af kommuner, men staten yder tilskud til landsdækkende organisationer. Det tilsvarende princip gælder for idrætslivet, hvor staten støtter landsdækkende amatørorganisationer, mens kommuner giver tilskud til det lokale idrætsliv.

Denne principielle opgavefordeling mellem centralt og lokalt niveau forhindrer ikke, at staten indimellem kan støtte udviklingsprojekter. De frivillige organisationer er som nævnt selvforvaltende. Derfor har de behov for at blive frigjort fra snærende bureaukrati.

I Venstre er vi glade for, at barrierer er blevet fjernet, f.eks. det problematiske pøsecirkulære. Vi medvirker gerne til flere håndsrækninger, der kan lette de frivillige, der ofte yder en overordentlig imponerende indsats. Det, de tilfører vores samfund, repræsenterer store værdier.

I Venstre værdsætter vi denne indsats, og vi ønsker, at Kulturministeriet foranstalter en undersøgelse, der blotlægger det frivillige kulturarbejdes omfang og betydning. Derfor er vi medforslagsstillere til forslaget til vedtagelse.

Jytte Wittrock (S):

På trods af, at vi i Danmark har et utal af mennesker, der beskæftiger sig med kunst og kultur på

det frivillige plan, frivillige kulturelle samråd og frivilligt engagerede i kultur- og aktivitetshuse, frivillige amatører på det skabende plan, er det frivillige kulturområde kun nævnt perifer i afsnittet »Idræts- og foreningsliv« i »Kulturpolitikens sigtelinjer«.

Sådan startede jeg min tale hjemmefra. Jeg er glad for at kunne konstatere allerede nu, at vi er kommet et skridt videre. Men jeg vil alligevel gå videre med min tale.

De frivillige amatører har spillet en vigtig rolle op gennem historien. De har alle lige fra narren til billedkunstneren bidraget til berige vores kulturliv og vil også gøre det fremover.

Fælles for professionelle og amatører er, at det at beskæftige sig med kunst og kultur giver livsglæde, vækker debat, giver fornyede kræfter, fremtidshåb, men mest af alt giver det livslyst. Det gode liv og personlig udvikling skabes i vid udstrækning i fællesskab, og i fællesskabet blomstrer den frivillige kultur.

Det skabende element i kulturlivet medfører personlig, kulturel og social dannelse. Kunsten ligger gemt i os alle på den måde, at vi alle kan have glæde af at bruge, nyde og måske også udøve den.

Men der er behov for at nærme den. Næring er nødvendig, hvis vi skal sikre fornyelse og udvikling. Selv om det er et brændende engagement, der er drivkraften i det frivillige kulturliv, er der brug for økonomisk bidrag fra det offentlige.

Med regeringens nedlæggelse af Kulturministeriets Udviklingspulje til amatørkultur og folkelige kulturaktiviteter og nedskæringer på midlerne til folkeoplysningsområdet er et vigtigt fundament for den lokale, frivillige kulturaktivitet smuldrende.

Det er ikke bare ærgerligt, det er et forkert signal at sende, for uden ildsjæle og lokal aktivitet, uden selvstændighedskulturen vil det lokale kulturliv blive begrænset og vækstlaget have svækkede vilkår.

Der er brug for frie midler til styrkelse af dette vækstlag. Vi har haft en lang tradition for bred, politisk støtte til fritidsaktiviteter i form af folkeoplysning og kulturelle aktiviteter i Danmark. Og vi har begrundet dette politiske engagement i en tro på, at den aktive deltagelse i foreningsliv, folkeoplysning og kulturliv har betydning for den enkelte og for demokratiet og for samfundet som helhed.

Det ser desværre ud, som om den brede enighed med dette mål er endt – eller hvad? Det må det kommende arbejde med området vise.

Regeringens utilstrækkelige prioritering af det frivillige lokale kulturliv synes jeg stadig væk fremgår tydeligt af sigtelinjerne for kulturpolitikken.

Det tætteste, der er sagt om området, er i afsnittet om idræt, der dog mest handler om talentudvikling i eliteidrætten. Det er vigtigt, bevares, men det er på ingen måde dækkende for det brede frivillige kulturliv i Danmark, der strækker sig langt ud over idrætten, og som ikke arbejder ud fra en målsætning om en professionalisering.

Her kan nævnes, at langt flere spiller musik end fodbold. De frivillige inden for kunst og kultur er en vigtig del af det danske civilsamfund, og deres deltagelse er et væsentligt aktiv for både det enkelte individ, lokalsamfundet og demokratiet. Vi bør som politikere medvirke til at værne om dette aktiv, være garant for foreningslivet og det civile samfunds udviklingsmuligheder.

Der bliver talt om kvalitet. Men kvalitet kan vel også være andet end det, der er markedsandele i. Kvalitet kan også være kulturaktiviteter, der overhovedet ikke er markedsandele i. Det at være amatør betyder faktisk, at man er en, der elsker kunst og videnskab. Amatørerne i det frivillige kulturliv er altså dem, der af lyst og kærlighed udtrykker sig f.eks. i musik, skuespil og billedkunst. Det er udtryk for kvalitet, nemlig livskvalitet.

Selvfølgelig vil vi i Socialdemokratiet gerne være en stærk og konkurrencedygtig kultur og kulturindustri, men vi er også fast besluttet på, at kulturpolitikken ikke entydigt skal udvikle en centralistisk professionalisering af kunsten. Fødekædetanken skal ikke alene være det bærende princip. For os er det lige så vigtigt, at alle kunstneriske udtryksformer fremmes i en demokratisk ånd, og at værditanken ligestilles med fødekædetanken.

Kultur skaber aktivitet; kultur skaber vitalitet. Og dansk kultur må aldrig blive en ren handelsvare.

Louise Frevert (DF):

Dansk Folkeparti mener, at det frivillige arbejde på det kulturelle område er af stor vigtighed for kulturen i Danmark i det hele taget. Som udgangspunkt må man sige, at med den entusiasme og glæde, som imellem 150.000 og 200.000

glade amatører udviser i kunstnerisk udfoldelse i Danmark, er det et område, der betyder noget, ikke alene for den personlige udvikling, men også for fællesskabet.

Det at arbejde sammen i teater- og musikke projekter og andre sammenhænge er givtigt for ens egen udvikling og samarbejdsevne. At indgå i en skabende proces er for de fleste mennesker en stor oplevelse, der gang på gang kan få selv den mest ukoncentrerede person til at fordybe sig og finde en indre ro, der kan komme til udtryk i et kunstnerisk stykke arbejde.

Det er snart sagt inden for alle genrer, at det drejer sig om at kunne bruge sin kreativitet på en givtig måde. Derfor mener vi, at det at kunne være en glad og sund amatør er utrolig vigtigt.

Ikke alle, som har en kunstner i maven, skal være kunstnere, selv om vedkommende mange gange selv tror, at lige præcis den pågældendes eget talent er ganske unikt. Det er det også ud fra ens egen betragtning, men det er jo ikke altid den måde, omgivelserne ser det på.

Det kulturelle, frivillige arbejde har det faktisk rigtig godt i Danmark. Det at kunne skabe noget selv og deltage aktivt er jo noget, som mennesket har gjort siden dets oprindelse. Før i tiden var det for at overleve, nu er det for at udfolde sig, og det bliver så også mange gange til glæde for omgivelserne, som kan se det på de færdige produktioner.

Men når det så er sagt, mener vi, at det sandelig ikke er alle, som kan blive professionelle. Det er ikke alle forundt at have et så stort talent, at man vil kunne leve af det, som jeg mener er udgangspunktet i definitionen af at være professionel. Der vil være mange, der er uenige med mig i dette synspunkt, men det er min fulde overbevisning, at hvis man kan leve af sin kunstneriske udfoldelse, så er det, fordi man har noget at byde på, som har interesse, og som er så unikt, at andre har lyst til at bruge penge på det.

Kl. 12.40

Lige siden Kulturministeriet i 1961 med socialdemokraten Julius Bomholt blev opfundet, har man mere eller mindre ment, at det har været en menneskeret at modtage støtte til snart sagt alting.

Jeg vil til dels kunne stille mig sympatisk over for, at nogle genrer er nødt til at have en hjælpende hånd med på vejen. Det kan være formålstjenligt at kunne søsætte projekter med støtte, som ellers ikke kunne være søsat, for senere hen at kunne nå i land og vinde gehør. Men den mæcenvirksomhed, som staten i de seneste 30-

40 år med overbudsfinansiering for kunstnere har stillet til skue, er ikke en kop te, Dansk Folkeparti ynder.

Ikke at vi skal have skudt i skoene, at vi på nogen måde er kulturfjendske, tværtimod. Som tidligere pointeret mener vi, at det niveau, som kunsten og støtten har på nuværende tidspunkt, er udmærket, men derfor er det ikke ensbetydende med, at vi ikke kan diskutere, om omfanget af støtten til det frivillige arbejde har det rette niveau.

Det arbejde, som Amatørernes Kunst og Kultur Samråd har gjort, har vi stor respekt for, og vi håber også, at de i fremtiden vil fortsætte deres samarbejde bl.a. med Dansk Amatørteaters Samvirke og mange andre.

Vi skal heller ikke glemme, at den udviklingspulje, som blev iværksat af kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen i 2000, var en 3-årig bevilling på 4 mio. kr., som aldrig nogen sinde har været tænkt som en permanent løsning af kulturpolitikken i Danmark. Det var ment som en mulighed for at kunne skyde forskellige projekter i gang, og jeg kan ud af rapporten læse, at der overhovedet ikke har været nogen som helst form for hånd i hanke med principper og retningslinjer, når der skulle uddeles midler. Det kan så være, hvad det være vil, for udviklingspuljen har været et forsøg med relativt stor succes og har været ment som et skub til, at de projekter, der var bevilget penge til, var projekter, som man selv kunne fortsætte.

Stort set mener Dansk Folkeparti, at den frivillige politiske aktivitet på det kulturelle område og også i sportens verden for så vel børn som voksne trives i bedste stil, og vi agter at fortsætte den gode og kreative linje.

Carina Christensen (KF):

Der er i dag utrolig mange mennesker, som i deres fritid deltager i frivillige kulturelle aktiviteter. Det er ikke mindst til gavn og glæde for dem selv, men det er sådan set også til gavn for vores samfund som helhed.

For den enkelte har det at deltage i det frivillige kulturliv ofte stor betydning for selvbevidstheden og også for livskvaliteten. Man får mulighed for at opdage, at man måske har nogle nye evner og måske også nogle gode talenter, og man oplever også glæden ved at være i et fællesskab med andre mennesker, som har samme interesse som en selv. Mange stifter nye venskaber igennem de kulturelle aktiviteter, ligesom man også får mulighed for at møde mennesker fra

andre kulturer eller fra andre samfundslag. Deltagelsen kan også bygge bro over generationskløfter.

Også set fra en kulturpolitisk vinkel er det positivt, at deltagelse i kunstneriske aktiviteter øger tilgængeligheden til kunst og kultur, hvilket igen opmuntret til eksperimenter og udviklingen af nye færdigheder og nye ideer og også nye talenter. Dette kan føre til en øget grobund for udviklingen af nye kunstformer og dermed ny kunstnerisk udvikling.

Der er altså utrolig meget godt at sige om det frivillige kulturelle område, og vi Konservative glæder os derfor over, at det frivillige kulturarbejde fortsat spiller en vigtig rolle for regeringens samlede kulturpolitik.

Udgangspunktet er, at staten fortrinsvis yder støtte til de landsdækkende organisationer og i ganske særlige tilfælde til projekter med udviklingsperspektiv, mens kommunerne fortrinsvis yder støtte til de daglige aktiviteter.

Herudover yder staten støtte til musikskoler, talentpleje, amatørteater, lokalradio og -tv samt filmværksteder. Også gennem provinspuljen er der ydet støtte til projekter, der har betydning for udviklingen af amatørkulturen.

Fra konservativ side er vi meget bevidste om, at det frivillige kulturarbejde spiller en stor rolle for den lokale og regionale kulturpolitik, og vi støtter derfor fuldt ud, at regeringen naturligvis fortsat skal støtte de landsdækkende organisationer inden for det frivillige kulturarbejde, ligesom vi glæder os over, at kommunerne har vedkendt sig ansvaret for at støtte det frivillige kulturarbejde lokalt og regionalt.

Vi glæder os nu over, at regeringen med inddragelse af relevante aktører vil iværksætte en undersøgelse af aktiviteterne på alle niveauer af det frivillige kulturområde.

Naser Khader (RV):

Først og fremmest tak til SF for at rejse forespørgselsdebatten og dermed sætte fokus på et vigtigt område.

Kl. 12.45

Vi er i Det Radikale Venstre også glade for, at vi i dag får en bred vedtagelse på området, for det er et område, der ikke ligefrem nyder det kulturpolitiske rampelys eller får overdreven opmærksomhed – ikke hele området i hvert fald.

Man kan vel groft sagt inddele området i to dele: idrætslivet og det øvrige frivillige kunstneriske og kulturelle liv.

Det er specielt det sidste område, som er temmelig overset, også i kulturministerens sigtelinjer, som vi debatterede her i formiddags. Der handler afsnittet om foreningsliv og de frivillige udelukkende om sport og idræt.

Lad mig i denne sammenhæng understrege, at Det Radikale Venstre også sætter idrætten højt, men vi mener, at kulturpolitikken på det frivillige område skal gå på to ben. Vi skal skabe gode rammer både for idrætslivet og det øvrige frivillige kulturliv.

Tidligere på folketingsåret var Det Radikale Venstre med til at fremsætte et beslutningsforslag, med Socialdemokraterne bl.a., om musikskoler. I 2002 fik over 130.000 børn undervisning på landets 232 musikskoler. Forslaget går ud på at udbrede den succesrige model for musikskolerne til andre områder som billedkunst, dansk drama og litteratur, således at staten betaler en vis del af lønudgifterne i den sammenhæng. Dette ville stimulere andre sider hos vores børn og de unge, nemlig deres kreative sider samt kulturelle dannelse og interesse. Men forslaget blev desværre afvist af regeringen og Dansk Folkeparti.

Det frivillige kulturliv lever og ånder. Landets mange kulturhuse har 4 millioner brugere om året, man anslår, at omkring 1 million danskere er aktive med sang og musik, og dertil kommer de mange aktive på teatrene og i foreninger i øvrigt.

Man kan selvfølgelig diskutere, i hvilket omfang det overhovedet er statens opgave at støtte aktiviteter af denne slags. Men der er altså også andre områder og andre måder at gøre det på. Generelt er det et område, der ikke bliver prioriteret særlig højt, og som har oplevet beskæringer og nedlæggelser af puljer de senere år.

Hvad angår fordelingen af tipsmidlerne på det kulturelle område, har Det Radikale Venstre derfor også bemærket og påtalt, at det frivillige område bliver prioriteret for lavt, medens ministeren til gengæld anvender tipsmidlerne på mere generelle, ministerielle områder.

I forhold til idrætsområdet vil jeg da også rose et enkelt af ministerens initiativer, som vi i Det Radikale Venstre hilser velkommen og ser frem til at se resultaterne af. Det er det initiativ, der hedder »Børn og unge i bevægelse«, som skal få flere børn til at dyrke idræt umiddelbart efter skoletid.

Projektet er rettet mod et påtrængende problem for børn og unge og dermed for samfundet: den stigende vægt og faldende aktivitet. Det

vil sige, at man skaber sig et bedre liv, medens man har det sjovt og bliver fortrolig med at stimulere andre sider af sig selv, sin krop. Samtidig er det et spændende oplæg til samarbejde mellem skoler og det frivillige netværk, som forhåbentlig kan bidrage med hver deres stærke sider.

Men lige så rosværdig »Børn og unge i bevægelse« er, lige så uforståeligt er det imidlertid, at ministeren ikke vil videreføre det idrætspolitiske idéprogram i en eller anden form baseret på evalueringer. Projektet er motiveret af, at mere end halvdelen af al idrætsaktivitet i dag foregår uden for foreningerne. Den aktivitet skal vi skabe gode rammer for og faciliteter til. Vi har tidligere støttet en pulje på 20 mio. kr. Til sammenligning modtager de tre store forbund på idrætsområdet næsten ½ mia. kr. om året.

Som jeg sagde tidligere på dagen, er det interessant, at kulturministeren med sine sigtelinjer indleder med at spørge, hvem der ejer kulturpolitikken. Når det drejer sig om det frivillige område, kan man i hvert fald ikke beskyldte nogen for at gøre det. Af den grund er vi i Det Radikale Venstre ekstra glade for denne brede vedtagelse, som vi kommer til at vedtage efter denne her debat.

Kl. 12.50

Bodil Kornbek (KD):

Det frivillige engagement og arbejde i kunst- og kulturlivet herhjemme er ikke så meget i rampe-lyset, som også hr. Naser Khader var inde på, og derfor vil jeg også sige SF tak for, at de rejser forespørgslen, og at vi dermed også får fokus på et meget vigtigt område. For hvis vi mener, at det er en kulturpolitisk opgave at sikre mangfoldigheden, herunder at sikre vækstlaget, så skal der også støtte til det frivillige arbejde. Det frivillige arbejde spiller en vigtig rolle, hvis vi ønsker, at kulturen og kunsten skal nå ud til bredden og være folkelig.

Der er jo ingen smalle steder, når vi ser på det idrætspolitiske område. Idrætsområdet og det fokus og det arbejde, de løfter, er utrolig vigtigt. Men det, vi taler om her, er de kulturaktive inden for amatør-orkestre og teatre, kulturpolitiske frivillige, de kulturelle samråd, der er folk, der frivilligt er engageret i kultur- og aktivitetshuse osv. De udfylder også en ramme og en funktion i de lokale miljøer.

Når vi har fokus på idræt og det integrationsarbejde, den kan gøre, så vil jeg sige, at netop det frivillige kulturelle område måske også lige er de døre, der skal til, for at borgere med anden

etnisk baggrund føler, at de bliver en del af fællesskabet. Der skal være ligevægt. Der skal i hvert fald være fokus på begge områder, så vi dermed kan få den livslyst, energi og et lokalt engagement, som er nødvendigt.

Netop engagementet er jo en central omdrejningsnøgle for det nære, for civilsamfundet. Det er i disse selvvalgte fællesskaber, vi udvikler og styrker det lokale kulturliv og demokratiet, og ikke mindst udfordres vi også selv. Vi bliver som enkelte borgere pludselig aktive deltagere. Vi skal yde noget. Vi bliver en del af et fællesskab, hvor vi også bliver afhængige af hverandre.

Kulturministeren sagde i sin tale, at man er meget optaget af at se på de regler, der kan være, som kan være en hindring eller nogle barrierer for det frivillige arbejde i foreningslivet. Det er jeg meget enig i, og jeg synes, det er vigtigt, at man ser på det, og vi vil også bakke op om det, når der kommer nogle konkrete tiltag ud over det, der er kommet.

Vi er også meget tilfredse med, at der nu bliver en enighed om vedtagelsen, at vi nu får forbedret vores viden, og at vi også får et større kendskab til det frivillige kulturelle område, når vi taler om vilkårene, omfanget og ikke mindst dets kulturpolitiske betydning.

Så vi støtter og er også medforslagsstiller til det her forslag til vedtagelse.

Kl. 12.50

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal straks undskylde, at jeg kom et par minutter for sent, men heldigvis nåede jeg dog frem, inden debatten var slut.

Vi er selvsagt i Enhedslisten glade for, at det har kunnet lykkes at finde enighed. På trods af de helt grundlæggende meget store kulturpolitiske skillelinjer og den meget store afstand, der er mellem de to fløje her i Folketingssalen på det kulturpolitiske område, som vi jo har fået af-dækket under den foregående folketingsdebat, så kan vi dog være enige om, at vi skal have denne undersøgelse, således at vi kan få kortlagt det frivillige kulturområde. Når vi har det, så kan vi tage diskussionen på et bedre oplyst grundlag, ligesom vi på det materiale kan tage stilling til, hvem der kan have ret, og hvem der kan have uret i de forskellige påstande.

Så det er en udmærket måde at starte arbejdet på at få sat den undersøgelse i gang.

Efter vores opfattelse har den økonomiske udvikling på amatørområdet ikke været nogen køn historie for regeringen. En opgørelse viser,

at 57 pct. af alle kulturbevillingerne afholdes af kommunerne. Her er også medregnet støtten til Statens Museum for Kunst og Det Kongelige Teater.

Men det er den tendens, der har vist sig i kulturministerens holdning til amatørkunsten, og vi går i retning af en opdeling med et fint A-hold, der støttes af staten, og et B-hold, hvor finansieringen overlades til amter og kommuner, og den del, der er overladt til amterne, behøver man ikke at være nogen stor profet for at regne ud hvor forsvinder hen; den forsvinder simpelt hen, når amterne forsvinder.

Det er nemlig ikke, så vidt jeg har forstået det, men det kan ministeren selvfølgelig svare på, meningen, at den amtskommunale kulturelle indsats skal fortsættes, efter at strukturreformen er gennemført. Det er et af de områder i amterne, der vil blive nedlagt ligesom miljø og planlægning og fredning og alle de andre bløde og fornuftige ting, som foregår i amtskommunerne.

Kl. 12.55

Sygehusene vil man selvfølgelig ikke direkte kunne nedlægge, men her er altså et område, hvor vi må imødesee, hvis den nuværende regering fortsætter længe nok, at det ryger sig en tur. Også af den grund vil det selvfølgelig have meget stor betydning at få analyseret og kortlagt dette område gennem en undersøgelse, for det kunne måske også belyse de problemer, der kan opstå for kulturen, hvis amtskommunerne nedlægges.

Vi har også været meget kede af den måde, som tips- og lottomidlerne fordeles på, hvor tingene handles af bag lukkede døre. Det er en meget stor indsnævring af det demokratiske spillemuligheder, fordi man afskærer især de frivillige organisationers og foreningers indsigt og deltagelse.

Så der er altså behov for, at der bliver kigget meget på det, man får af tips- og lottomidlerne. Amatørkulturen får 16 mio. kr., mens f.eks. idrættens organisationer får 518 mio. kr., altså 0,5 mia. kr. mere end de frivillige. Det er ikke, fordi vi ikke under idrætten den halve milliard, det er bare for at illustrere den prioritering, der ligger i forholdet til det frivillige kulturelle arbejde.

Vi håber naturligvis meget på, at det, når vi nu får den her undersøgelse, vil kunne belyse nogle af de sammenhænge og måske føre til en omprioritering af dansk kulturpolitik og en ændret måde at fordele disse her bevillinger på, og gerne i vores perspektiv forøgede bevillinger til det kulturelle område.

Men allerede ved en omprioritering vil man kunne nå ganske langt i retning af i højere grad at styrke den frivillige kultur, amatørernes kultur, den folkelige kultur, som efter vores opfattelse i de senere år har fået mange hak i tuden, og hvor strukturreformen kan gå hen og blive den rene katastrofe.

Så vi er glade for vedtagelsen, vi håber, at den vedtagelse kan føre til en undersøgelse, der betyder, at vi kan videreføre den kulturkamp, kulturministeren har erklæret i dag ved at erklære kulturrelativismen for død på et mere oplyst grundlag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om det forslag til vedtagelse, der er fremsat af ordføreren for forespørgerne, hr. Ole Sohn, m.fl., blive foretaget i mødet tirsdag den 27. april 2004.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 204: Forslag til lov om ændring af lov om luftfart. (Betalning for offentlige forretninger og tilsynsvirksomhed m.v.).

Af trafikministeren (Flemming Hansen).
(Fremsat 31/3 2004).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Gudrun Laub (V):

Hovedformålet med lovforslaget er at tilvejebringe et sikkert hjemmelsgrundlag for, at tilsynet med den civile luftfart fortsat kan finansieres ved brugerbetaling, uden at en sådan brugerbetaling får uheldige konsekvenser for luftfartsbranchen og for sikkerheden, og således at betalingen anvendes til dækning af de samlede omkostninger forbundet med tilsynsvirksomheden.

Dette indebærer, at den nuværende gebyrordning og gebyrstruktur vedrørende Statens Luftfartsvæsenes tilsynsvirksomhed med den civile luftfart kan videreføres i princippet uændret, dog således at gebyrerne for nogle nærmere angivne forretninger fastsættes i selve loven.